El pont de les 14.000 pedres

Un llibre analitza des del vessant històric i arquitectònic el Pont Vell de Castelló d'Empúries, una construcció emblemàtica a la vila

J. M. Bernils | CASTELLÓ D'EMPÚRIES

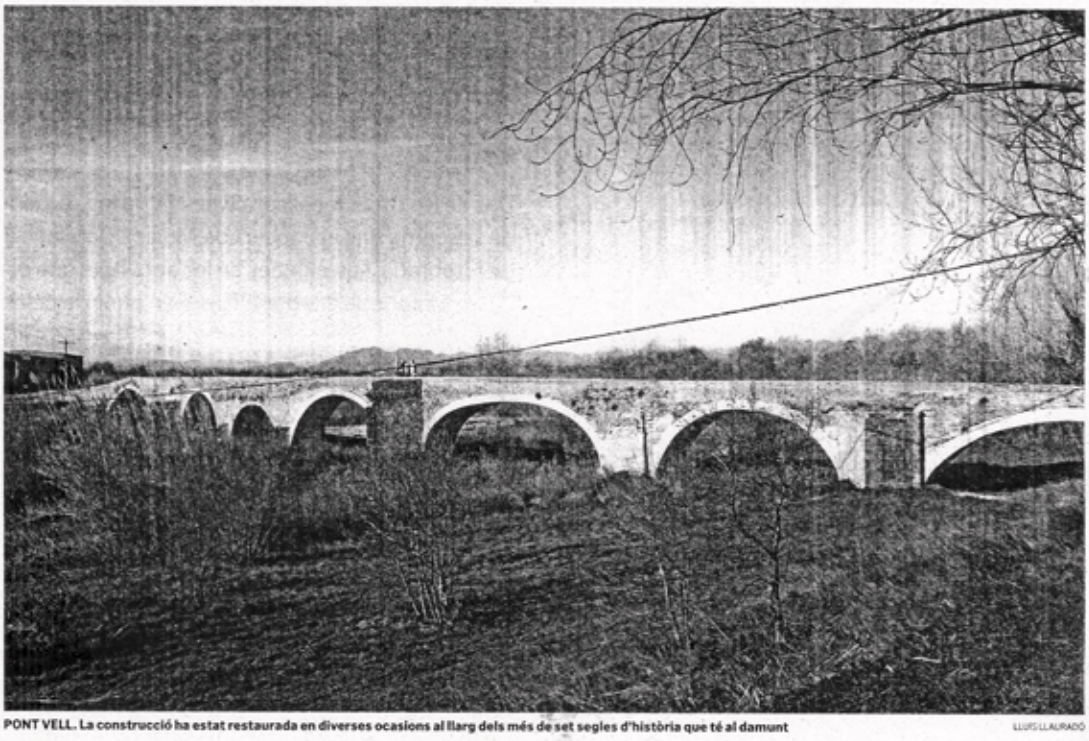
Ni és el pont més vell de Castelló, ni va ser construït en set anys -com arcades té, segons el poema de Carles Fages de Climent- ni és gòtic, sinó romànic. Aquests són alguns dels mites que es desmunten amb el llibre *El Pont Vell de Castelló d'Empúries. Una memòria arquitectònica, històrica i construcció del passat*, que ha escrit l'investigador Salvador Famoso Arnau i que acaben d'editar el Centre de Recerca i Difusió de la Història Local i l'Ajuntament.

Jordi Canet, director del Centre, assenyala que els mites de l'històric pont van començar a modificar-se "arran d'un treball del també historiador castellonní mossèn Miquel Pujol que va descobrir que inicialment havia estat una construcció romànica de transició, però no pas gòtica com s'havia dit fins aleshores". L'obra de Famoso, que complementa un primer estudi realitzat fa deu anys, "es pot considerar un estudi erudit i exhaustiu ja definitiu sobre la història d'aquesta important obra".

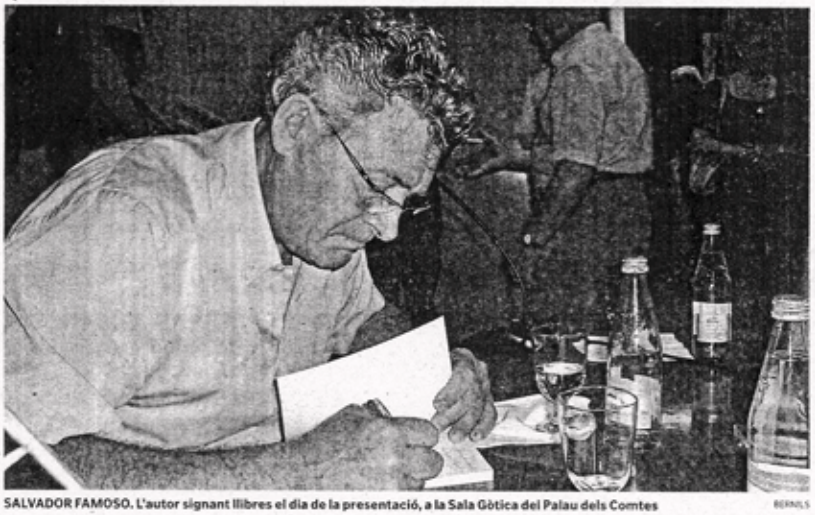
L'autor va néixer al mateix carrer del Pont l'any 1945. Investigador apassionat de la història i del patrimoni, ha dedicat molts anys de la seva vida a la recerca de diversos aspectes de la seva vila natal i pràcticament des de la seva infantesa a l'estudi del Pont Vell. Va treballar durant 16 anys pel Ministerio de Educación en la restauració de monuments i edificis de patrimoni històric a la demarcació de Girona.

L'arqueòloga Anna Maria Puig, que va ser l'encarregada de presentar el llibre fa pocs dies a la Sala Gòtica del Palau dels Comtes, recordava que Famoso "va estar treballant en les excavacions arqueològiques realitzades al monestir de Sant Pere de Rodes de la mà de Miquel Oliva Prat. És un home format des de la base". En relació al llibre, Puig considera que "està molt treballat. És fruit d'una dedicació que ve d'anys i que passa des d'observar i prendre mides sobre el mateix terreny fins a la consulta d'arxius i documentació".

VINCULAT AL PONT. Salvador Famoso, l'autor, reconeix que "m'estimo molt el meu poble i conec molts dels seus racons i de les seves pedres, però el Pont Vell i la Muga han estat lligats a mi des que vaig néixer. Des de petit que vaig sentir curiositat i interès per conèixer la història d'aquella construcció realitzada ja fa 730 anys". Reconeix que "durant tot aquest temps, i sovint a causa de les inundacions, ha anat canviat la seva estructura i ha patit diverses reconstruccions, ara bé la seva estètica i la seva funció no han variat amb el temps".

PONT VELL. La construcció ha estat restaurada en diverses ocasions al llarg dels més de set segles d'història que té al damunt LLUIS LLAURADÓ

SALVADOR FAMOSO. L'autor signant llibres el dia de la presentació, a la Sala Gòtica del Palau dels Comtes BERNILS

Assegura que "la bibliografia sobre el pont és quasi nul·la i la poca que hi ha proporciona, en alguns casos, dades errònies, com ara la data de construcció. Fins i tot un poema de Fages de Climent ha servit perquè la majoria de gent de Castelló d'Empúries i rodalies cregués que aquest pont es va construir en set anys. Es diu que segons era l'anyada, així era l'arcada".

Segons el seu estudi, el Pont Vell de la Muga es va començar a construir a la segona meitat del segle XIII, en temps de Ponç Hug IV com a comte d'Empúries i seguint un estil romànic. Anteriorment, però, ja hi havia un altre pont al poble, datat del segle XI, al lloc conegut com el pas de Sant Pere. Hi ha referències documentals sobre l'existència del nou pont l'any 1279, quan els cònsols castellonins reconeixen a un veí el deute de dotze lliures i mitja per les pedres de l'obra.

→ L'AUTOR
VA NÉIXER AL CARRER DEL PONT I DES DE PETIT ES VA INTERESSAR PER LA CONSTRUCCIÓ

→ ORÍGENS
ES VA COMENÇAR A CONSTRUIR A LA SEGONA MEITAT DEL S. XIII, SEGUINT UN ESTIL ROMÀNIC

Famoso explica que "pel fet de ser una obra civil calia buscar el finançament necessari que es podia obtenir de diverses fonts: la casa comtal, la Universitat, particulars, deixes, etc. Pensem que no seria excessivament difícil trobar-lo ja que tractant-se d'un pont l'obra aportaria rèdits amb el dret de barra". Es tracta d'un impost que es cobrava per creuar el pont.

La construcció original va ser feta, segons l'estudi, per pedra procedent de les canteres de Vilacolum, un indret ja conegut pels romans i que segurament els va abastir per les seves primeres construccions a la comarca. "Es tracta d'una pedra d'un color de guerrer medieval que li donaria un aire distingit", assenyala. Famoso explica que la construcció va ser feta "amb pedra escairada, sovint amb una cornisa decorada per les dues cares del pont amb petites gàrgoles al nivell del paviment". En total, segons els seus càlculs, es van utilitzar 14.000 pedres procedents d'aquella cantera.

El llibre recull les vicissituds i canvis produïts a la seva estructura amb el pas dels segles. El 8 d'octubre de 1421, un gran aiguat perjudica greument l'estructura i el deia en estat de ruïna total. Per si això fos poc, el 1428 un terratrèmol -que va causar la mort de sis persones a la vila- el torna deixar molt malmès. Entre 1538 i 1539 es procedeix a una important reparació, però al 1699 un nous aiguats tornen a posar en perill la seva estructura. Dades de 1790 indiquen que l'estructura ja és com l'actual, amb les set arcades. Al 1939, en acabar la Guerra Civil, va estar a punt de ser volat, però l'acció d'un castellonní va evitar la destrossa. Els anys 2004 i 2008 s'han executat diverses obres de restauració i rehabilitació. ■

Hora Nova. 19/08/08